

den enkelte forpligtede Bonde har Korn at sælge af den Art, han skal udrede med Betaling efter Capitelstarten; thi Afgiften bliver vel meest beregnet efter Byg, som er det sædvanlige. Men der ere mange Jordbrugere, der ikke dyrke synderligt Byg, og naar hans væsentlige Production, hvoraf han skal udrede sine Afgifter, er af anden Art, vil han kunne komme i en meget trykkende Stilling ved at skulle udrede Afgiften i Byg efter en høj Capitelstart. Det er mig ogsaa bekendt, at det, at skulle betale efter Capitelstarten af Øerne, bliver skildret som trykkende, naar Capitelstarten er høj, og dette vil endnu mere være Tilfældet i visse Egne, hvor Opbræt af Kreatur eller andre Arter af Production ere Hovedindtægten for en Gaard; naar nu disse Producter ere i lav Pris til samme Tid, som de skulle udrede deres Afgifter efter en høj Capitelstart, kan det vist blive trykkende at udrede det Bederlag, som er fastsat. Jeg kan derfor ikke andet end være aldeles enig i, hvad den ærede 1ste Rigsdagsmand for 3die Valgkreds (Kierkegaard) har fremsført i denne Anledning. Vil man her bære Omsorg for de Høverigtjørendes Lær, vil det vist bedst skee ved at blive ved Udkastet, saaledes som det foreligger; jeg troer ogsaa, at det ikke uden de væsentligste Grunde er at vente, naar man seer paa Fremtiden, saavidt menneskeligt. Die formaaer at gjenstrænge den, at Penge vilde blive lettere og lettere, og at de Grunde, han har fremsat, vilde blive ved at virke i større Omfang endnu i den nærmeste Fremtid. Grunden er, som bekendt, Metalrigdommen i fremmede Egne og de store Mængder, hvori de ædle Metaller ere bragte paa de europæiske Markeder, og hvorved er fremkaldt en succesfuld Stigen af alle Landproducter og en succesfuld Falden af Pengenes Værd mod Landproducter. Hvad derimod det under Nr. 16 staaende Forslag angaaer, da skulde jeg tillade mig at understøtte Udvalgets Forslag og tiltræde, hvad derom er fremsat af den ærede femte Landstingsmand for 1ste Valgkreds (Drsted) og af en Taler, der nylig satte sig. Jeg skal kun tillade mig at fremhæve, at det navnlig for Bonden vistnok ofte vil kunne blive meget trykkende, naar han skal gjøre den ikke ubetydelige Udbe-

taling af hele den Udgift, som Høveriets Afløsning vil medføre, og navnlig vil kunne blive trykkende, naar det træffer en gammel Bonde, der med Ulyst og med Uvillie og mod sin Protest bliver tvungen til at afløse Høveriet, enten ved Godsejerens eller de andre Bonders Fordring, og at man derfor bør søge at skaffe saa gode Vilkaar som muligt for ham, og at dette erholdes man, hvis det bliver ved Udkastet, hvorved det bliver muligt maaskee at give en noget længere Termin for dem end for andre; jeg seer nemlig ikke, naar vedkommende Høveriberettigede vilde indvillige deri, at der skulde være noget væsentligt mod at indrømme en noget længere Frist for den enkelte Bonde, naar saadanne særegne Forhold ere tilstede. Man kan ikke paaberaabe sig, som skeet er, den hidtilværende Erfaring; thi tvungen Afløsning ligger udenfor den hidtil gjældende Indretning af Høveriet. Det er vel saa, at hidtil er Høveriet blevet afløst, men efter Vedkommendes gjensidige Dunke; naar de da ere blevne enige om en kort Frist, har der ved ikke været noget Betænkeligt; thi det er noksom bekendt, at paa mange Godser, hvor Høveriet er blevet afløst, enkelte Bønder ikke have villet gaae ind derpaa, fordi de ikke have været istand til at gjøre denne Overgang, og saaledes ere ofte 2 til 3 Bønder blevne siddende med Høveri, hvor dette tvært er afløst. Dette vil nu ikke længere finde Sted, og det synes da, at man bør aabne Udgang til en længere Frist, og vise Villighed mod disse Mænd ved at gjøre Overgangen saa lempelig som muligt. Hvis Overgangen skulde medføre, hvad der kunde skee, at de bleve nødte til at gaae fra Gaarden, naar de ikke kunne udrede paa een Gang den Afgift, der skal træde istedetfor Høveriet, vilde der vist være saameget mere Grund dertil.

Bertelsen: Det forekommer mig, at, naar Afløsningsmændene eller de paatænkte Commissioner tage Hensyn til de Høveriarbejder, der ved mindelig Overenskomst mellem den Høveriopløstige og den Høveriberettigede ere blevne afføstede, da kunde det tjene som et Billigheds-Hensyn.

Ordføreren: I Anledning af, hvad den høitærede Indenrigsminister fremsatte om det